

Minister Rozwoju i Technologii

Znak pisma: DDR-VI.054.5.2024

Warszawa, 27 czerwca 2024 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 3060

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją Pana Posła Daniela Milewskiego, w sprawie polityki zakupowej państwa, poniżej przedstawiam odpowiedzi na zadane pytania.

Ad 1

Działania Rady Ministrów mające na celu ukierunkowanie zakupów publicznych na innowacyjne i zrównoważone produkty oraz usługi polegają na wdrażaniu odpowiednio zdefiniowanej Polityki zakupowej państwa, przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2022 r. Jest to dokument o charakterze średniookresowej strategii przyjmowany raz na 4 lata, który stanowi instrument powiązania wydatków dokonywanych poprzez zamówienia publiczne z realizacją kluczowych polityk oraz celów strategicznych państwa w obszarze gospodarczym, społecznym oraz środowiskowym.

Służy ona odejściu od postrzegania zamówień publicznych wyłącznie w kategoriach sformalizowanych procedur, których dochowanie jest głównym i najważniejszym celem zamawiającego. Ukierunkowuje zakupy na usługi, dostawy oraz roboty budowlane o kluczowym znaczeniu z punktu widzenia interesów państwa. Jest ona uzupełnieniem systemowych zmian wprowadzonych ustawą z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych.

W Polityce zakupowej państwa zdefiniowano trzy priorytety: **I. Profesjonalizacja, II. Rozwój potencjału MŚP, III. Zrównoważone i innowacyjne zamówienia publiczne.**

Profesjonalizacja to postawienie na kompetencje i rozwój pracowników zamawiających, co będzie miało pozytywny wpływ na sposób przygotowywania i przeprowadzania procesów zakupowych, w tym większą otwartość zamawiających na innowacyjne oraz przyjazne środowisku produkty oraz usługi. Wzrost poziomu profesjonalizacji to także większa efektywność procesów zakupowych.

Wsparcie rozwoju potencjału MŚP realizowane jest poprzez dalsze otwieranie rynku zamówień publicznych na potrzeby i możliwości MŚP. Dzięki temu następuje wzrost liczby przedsiębiorców ubiegających się i pozyskujących zamówienia. Spojrzenie na procesy zakupowe z perspektywy MŚP stanowi istotny wyznacznik działań zamawiających należących do administracji rządowej. Większa liczba zamówień innowacyjnych oraz zrównoważonych, w ramach realizacji poniższego priorytetu Polityki zakupowej państwa, będzie również odgrywał znaczącą rolę w zwiększaniu zainteresowania MŚP rynkiem zamówień publicznych.

Głównym założeniem priorytetu Zrównoważone i innowacyjne zamówienia publiczne jest zwiększenie liczby zamówień społecznie odpowiedzialnych, zamówień zielonych oraz zamówień innowacyjnych. Wpisuje się to w model zrównoważonego rozwoju, który stanowi fundament polityki środowiskowej, społecznej oraz gospodarczej krajów rozwiniętych. Polska poczyniła w ostatnich latach znaczne postępy w tym zakresie, lecz podejmowane są dalsze działania wspierające realizację przyjętych celów.

W ramach powyższego priorytetu przewidziano m.in. przeznaczenie przez zamawiających określonej części środków publicznych wydatkowanych poprzez zamówienia publiczne na zamówienia zrównoważone i innowacyjne, a także powołano Zespół ds. zielonych zamówień, który będzie ustalał katalog zamówień objętych obowiązkiem stosowania określonych aspektów środowiskowych.

Ad 2

Wytyczne dotyczące udzielania zamówień innowacyjnych oraz zrównoważonych zostały sformułowane w Polityce zakupowej państwa.

W zakresie zielonych zamówień publicznych zobowiązano zamawiających z administracji rządowej do możliwie szerokiego uwzględniania aspektów środowiskowych w prowadzonych postępowaniach o udzielenie zamówienia, z uwzględnieniem ich potrzeb oraz interesów. Stwierdzenie przez zamawiającego, że w konkretnym postępowaniu istnieje możliwość zastosowania określonych aspektów środowiskowych, bez jednoczesnego uszczerbku dla jego interesów oraz poziomu i jakości zaspokojenia jego potrzeb

zakupowych, powinno skutkować uwzględnieniem wspomnianych aspektów. W przypadku zamówień o wartości równej lub przekraczającej progi unijne zamawiający powinni korzystać z wyników analizy potrzeb i wymagań, o której mowa w art. 83 ustawy z dnia 11 września 2029 r. – Prawo zamówień publicznych. Jednocześnie wskazano na konkretne rozwiązania prawne, które zamawiający mogą wykorzystać na potrzeby zielonych zamówień publicznych.

Jeżeli chodzi o zamówienia społeczne to w Polityce zakupowej państwa wskazano, że zamawiający, udzielając zamówień publicznych, powinni formułować względem wykonawców wymagania dotyczące m.in. społecznej odpowiedzialności biznesu oraz poszanowania praw człowieka, także w stosunku całego łańcucha dostaw. Wymagania te, zgodnie z regulacjami ww. ustawy, muszą być związane z przedmiotem udzielanego zamówienia publicznego.

W zakresie zamówień innowacyjnych w Polityce zakupowej państwa zaproponowano, aby wszyscy zamawiający – do końca 2025 r. - na potrzeby zamówień B+R i zakupów w formule „pierwszy klient” (PPI) wydzielili odpowiednią dla swojej skali część środków budżetowych. Ponadto zamawiającym zalecono dążenie do osiągnięcia następujących celów:

- 3% całego budżetu na dane zamówienie będzie przeznaczony na badania i rozwój (np. PCP – Pre-Commercial Procurement, Konkurs, partnerstwo innowacyjne);
- 20% wszystkich zamówień (ich element lub część) będzie zawierało zakup w formule pierwszy klient innowacji;
- 30% wszystkich zamówień będzie uwzględniać aspekty środowiskowe (sprzyja ekoinnowacjom).

Odnosząc się do kwestii kryteriów wyboru wykonawcy należy wyjaśnić, że zgodnie z art. 242 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, zamawiający mogą dokonywać oceny ofert w oparciu o kryteria oceny ofert, które mogą odnosić się m.in. do:

- jakości, w tym do parametrów technicznych, właściwości estetycznych, funkcjonalnych,
- aspektów środowiskowych, w tym efektywności energetycznej,
- aspektów innowacyjnych,
- aspektów społecznych, w tym integracji zawodowej i społecznej wybranych kategorii osób.

Ustawa nie precyzuje konkretnych kryteriów dotyczących zamówień innowacyjnych i zrównoważonych w celu pozostawienia swobody decyzyjnej zamawiającym, tak aby mogli dostosować przedmiotowe kryteria do specyfiki konkretnego przedmiotu zamówienia. Podkreślenia jednocześnie wymaga, że ww. ustawa przewiduje ograniczenie w stosowaniu ceny jako jedynego kryterium oceny ofert.

Należy również podkreślić, że na stronie internetowej Urzędu Zamówień Publicznych znajdują się publikacje zawierające przykładowe kryteria środowiskowe oraz wytyczne odnoszące się do zamówień na innowacje, które są dostępne dla wszystkich zamawiających.

Ad 3

Stymulowanie wzrostu popytu sektora publicznego na innowacje poprzez zamówienia publiczne stanowi jedno z głównych zagadnień w kontekście kierunków dalszego rozwoju systemu zamówień publicznych w Polsce. Ministerstwo Rozwoju i Technologii wraz z Urzędem Zamówień Publicznych od dłuższego czasu podejmuje starania, aby zamówienia publiczne przestały być postrzegane wyłącznie w kategoriach sformalizowanej procedury i stały się instrumentem realizacji strategicznych celów państwa, szczególnie w obszarze innowacji, społecznym, a także ochrony środowiska i klimatu.

Powyższe podejście znalazło pełne odzwierciedlenie w obowiązującej Polityce zakupowej państwa. Podkreślono w niej, że celem jest włączenie środków wydatkowanych w ramach systemu zamówień publicznych do działań państwa w zakresie rozwoju polskich innowacji. Zamawiający publiczni mają bowiem potencjał, aby jako klienci na innowacje, przy wykorzystaniu środków, jakim dysponują, stali się ważnym impulsem dla rozwoju technologii. Branże, które są zależne od klientów należących do sektora publicznego, mają być zachęcane do wypracowywania innowacyjnych rozwiązań i przyjmowania nowych technologii przez generowanie odpowiedniego popytu w sektorze publicznym.

W Polityce wskazano szereg rekomendacji bezpośrednio ukierunkowanych na wzrost liczby zamówień publicznych na innowacje. Ich przykłady wskazano powyżej, w odpowiedzi na pytanie 2.

Ad 4

W ocenie Ministerstwa Rozwoju i Technologii głównym wyzwaniem związanym z wdrażaniem celów obowiązującej Polityki zakupowej państwa, ukierunkowanej na innowacyjność i zrównoważone zakupy, jest niewystarczający stopień profesjonalizacji zamawiających oraz wąskie spojrzenie na kwestię kosztów nabywanych zamówień.

Dlatego też, Polityka zakupowa państwa jako jeden z priorytetów wskazuje zwiększenie profesjonalizacji w zamówieniach publicznych. Jest to kluczowy element dalszego rozwoju systemu zamówień publicznych, który może wspomagać efektywne i prorozwojowe wydatkowanie środków publicznych. Szczególny nacisk położono na program szkoleń dla zamawiających oraz na uwzględnienie w programach szkoleń zagadnień związanych z aspektami środowiskowymi i innowacyjnymi.

Istotną kwestią pozostaje również potrzeba zmiany podejścia zamawiających do kwestii zarządzania kosztami nabywanych robót budowlanych, dostaw i usług. Zamówienia uwzględniające aspekty innowacyjne i środowiskowe wymagają często zaangażowania większych środków publicznych na etapie ich zakupu, co zniechęca do nich wielu zamawiających. Natomiast biorąc pod uwagę cały cykl życia przedmiotu zamówienia, okazuje się, że większe koszty na etapie zakupu są później równoważone na etapie eksploatacji, która wymaga ponoszenia niższych kosztów. Dlatego też niezwykle ważne jest prowadzenie działań mających na celu promowanie pozacenowych kryteriów oceny ofert, w szczególności tych uwzględniających kryterium kosztu w oparciu o rachunek kosztów cyklu życia, związanych z nabyciem, użytkowaniem (zużyciem energii i innych zasobów), utrzymaniem czy też wycofaniem z eksploatacji przedmiotu zamówienia.

Ad 5

System monitorowania i oceny efektywności Polityki zakupowej państwa opisany został w rozdziale XI *System realizacji Polityki Zakupowej Państwa*. Dotyczy on stopnia wdrażania wszystkich trzech priorytetów Polityki, w tym zamówień zrównoważonych i innowacyjnych. System ten został podzielony na 3 części związane z oceną efektywności, analizą postępów wdrażania oraz monitorowaniem realizacji Polityki.

Poziom wykorzystania instrumentów oraz narzędzi rekomendowanych przez Politykę zakupową państwa jest monitorowany przez ministra właściwego do spraw gospodarki we współpracy z Prezesem Urzędu Zamówień Publicznych przy wykorzystaniu:

- corocznego Sprawozdania Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych z funkcjonowania systemu zamówień publicznych;
- corocznych ankiet dotyczących uwzględniania instrumentów i narzędzi wskazanych w Polityce.

Należy dodatkowo podkreślić, że Ministerstwo we współpracy z Bankiem Światowym pracuje nad wypracowaniem nowych ram monitoringu wdrażania polityki zakupowej państwa. Zostaną one wykorzystane w przypadku Polityki na lata 2026 – 2029.

Ad 6

Obecna Polityka zakupowa państwa obowiązuje do końca 2025 r. Aktualnie rozpoczynają się analizy i prace przygotowawcze dotyczące projektu Polityki zakupowej państwa na lata 2026 – 2029.

Ze wstępnych analiz wynika, że kluczowe znaczenie dla rozwoju rynku zamówień publicznych w dalszym ciągu będzie miało podnoszenie poziomu profesjonalizacji zamawiających, która w znaczący sposób wpływa na ich gotowość do sięgania po bardziej innowacyjne i zielone rozwiązania w ramach prowadzonych procesów zakupowych. Lepsze przygotowanie zamawiających to również bardziej efektywne wykorzystanie obowiązujących regulacji prawnych, które - w powszechnej opinii uczestników rynku - są adekwatne do najbliższych wyzwań stojących przed systemem zamówień publicznych. Szczególny nacisk położony zostanie na zmiany w obszarze szkolenia praktyków zamówień publicznych.

Mając na uwadze cele środowiskowe i społeczne formułowane w innych politykach, zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym, niezbędne z pewnością będzie kontynuowanie działań na rzecz wzrostu wolumenu zamówień zrównoważonych i innowacyjnych, w tym na ekotechnologie.

Istotnym zadaniem będzie również dalsza elektronizacja zamówień publicznych, w tym zapewnienie interesariuszom dostępu do adekwatnych danych na temat zamówień publicznych.

Strategiczne i szczegółowe cele Polityki zakupowej państwa na lata 2026 – 2029 zostaną wypracowane w szerokim dialogu z uczestnikami rynku zamówień publicznych.

Ad 7

Ministerstwo Rozwoju i Technologii prowadzi wewnętrzne analizy rozwiązań i trendów występujących w innych państwach członkowskich UE. Analizujemy najlepsze wzorce i dobre praktyki implementowane przez inne kraje członkowskie. Szczególną uwagę zwracamy na możliwość ich implementacji do polskiego systemu zamówień publicznych. Monitorujemy efekty jakie przynoszą polityki zakupowe w takich krajach jak Szwecja czy Francja.

Ministerstwo Rozwoju i Technologii podjęło również współpracę z Bankiem Światowym w celu dokonania pogłębionej analizy stanu krajowego systemu zamówień publicznych w zakresie udzielania zielonych zamówień publicznych, sytuacji wykonawców MŚP oraz stanu profesjonalizacji uczestników rynku. Efektem współpracy będzie wypracowanie szczegółowych rekomendacji, które będą uwzględniały najlepsze wzorce międzynarodowe. Zostaną one wykorzystane do prac nad kolejną odsłoną polityki zakupowej państwa.

Z upoważnienia, z wyrazami szacunku

Jacek Tomczak

Sekretarz Stanu

/ kwalifikowany podpis elektroniczny /

Klauzula informacyjna przetwarzania danych osobowych

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. L 119 z 4 maja 2016 z późn. zm.), zwanego dalej „RODO”, informuję, że:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Minister Rozwoju i Technologii z siedzibą w Warszawie, przy Placu Trzech Krzyży 3/5, 00-507 Warszawa, e-mail: kancelaria@mrit.gov.pl, tel. +48 222 500 123, adres skrytki na ePUAP: /MRPiT/SkrytkaESP. Wykonującym obowiązki Administratora jest Dyrektor Departamentu Doskonalenia Regulacji Gospodarczych.
2. Jeśli ma Pani/Pan pytania dotyczące przetwarzania Pani/Pana danych osobowych, a także przysługujących Pani/Panu praw, może się Pani/Pan kontaktować z Inspektorem Ochrony Danych w MRiT wysyłając informację na skrzynkę: iod@mrit.gov.pl.
3. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane w oparciu o art. 6 ust. 1 lit. c) RODO tj. w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze, na podstawie art. 14 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2022 r. poz.1339 z późn. zm.), w celu udzielenia odpowiedzi na interpelację lub zapytanie poselskie.
4. Odbiorcami Pani/Pana danych osobowych mogą być:
 - o organy władzy publicznej oraz podmioty wykonujące zadania publiczne lub działające na zlecenie organów władzy publicznej, w zakresie i w celach, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa (np. na żądanie sądów, urzędów skarbowych, Prokuratury lub Policji);
 - o inne podmioty, które na podstawie stosownych umów podpisanych z MRiT przetwarzają dane osobowe, dla których Administratorem jest

Minister Rozwoju i Technologii (np. podmioty świadczące usługi prawne, dostawcy systemów informatycznych i usług IT oraz telekomunikacyjnych, operatorzy pocztowi i kurierzy).

5. Pani/Pana dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji celu ich przetwarzania tj. do chwili załatwienia sprawy, w której zostały one zebrane, a następnie – w przypadkach, w których wymagają tego przepisy ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164 ze zm.) – przez czas określony w tych przepisach.
6. Pani/Pana dane osobowe nie będą podlegać zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji lub profilowaniu.
7. Pani/Pana dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego ani do organizacji międzynarodowych.
8. Podanie danych jest dobrowolne, ale niezbędne do rozpatrzenia i udzielenia odpowiedzi na interpelację/zapytanie poselskie.
9. W związku z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych przysługują Pani/Panu następujące prawa:
 - prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii zgodnie z art. 15 RODO;
 - prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych jeśli są błędne lub nieaktualne, zgodnie z art. 16 RODO;
 - prawo do ograniczenia przetwarzania danych zgodnie z art. 18 RODO.
10. W przypadku powzięcia informacji o niezgodnym z prawem przetwarzaniu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii Pani/Pana danych osobowych, przysługuje Pani/Panu prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego właściwego w sprawach ochrony danych osobowych, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa.